

SZERETET

MAGYAR REF. KERESZTYÉN
CSALÁDOK KÉPES UJSÁGJA.

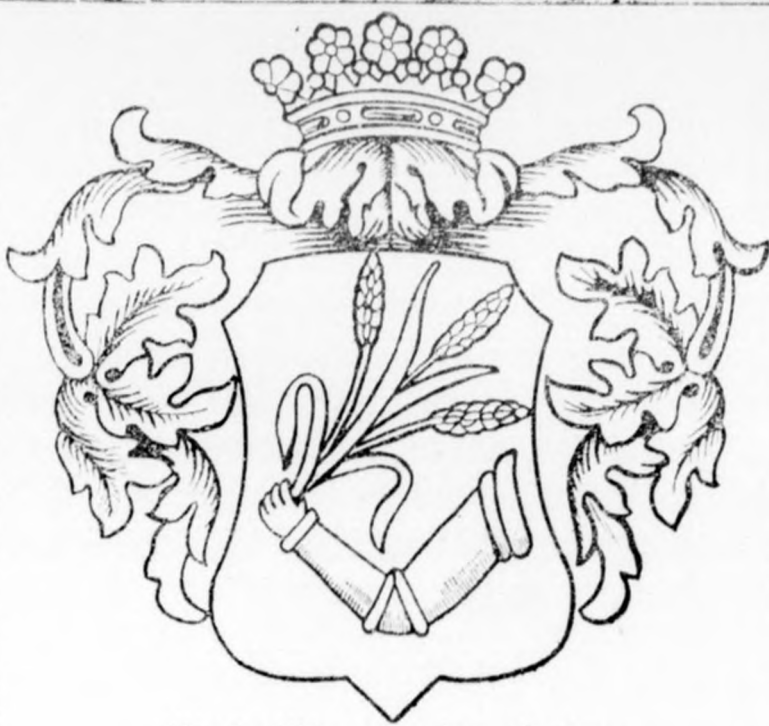
Kiadja: **TÖRÖK IMRE**

kisújszállási ref. esperes-lelkész, felelős szerkesztő.

A kisújszállási ref. gyülekezet nyugati paróktális körében minden családhoz küldöm, a keleti körben is azokhoz, akik óhajtják.

Ujságomat szíves adományokból tartom fenn. Vidékiek legalább 2 koronát küldjenek egy évi díjul. Megjelenik havonként egyszer.

Felülfizetéseket — az újság terjesztése érdekében — köszönettel veszek. Az adományokat nyugtázom.

Kisújszállás r. t. város cimere.

Kedves olvasóinkhoz!

Igen sok újság, világi, de különösen egyházi, megszűnt a papirhiány miatt. Helyben is egy egyházi folyóirat. Én, mivel az én jó olvasóközönségem áldozatkészsége nem várt arányokban nyilvánult meg eddigéig ez évben, megkísérlem minden áldozattal fentartani újságom folytonosságát. Tán kisebb terjedelmű lesz, tán kevesebb lesz a kép benne, de meg fog jelenni; az olvasók áldozatkészségéből ugyanis azt értetem meg, hogy lapomat sokan akarják olvasni s hogy arra szükség is van.

Szeretetteljes üdvözléssel:

TÖRÖK IMRE,
esperes, szerkesztő-kiadó.

XIII.

A fenti cím, egy árva szám pedig csak nekem, illetve kis újságomnak: a „Szeretet”-nek nagyon sokat jelent. Azt jelenti — sokáig nem akarok várni a magyarázattal! — hogy ezen újságom XIII-ik évfolyamába lép. Aki elgondolja, hogy egy ilyen magánvállalkozásnak, egy lelkész által gyülekezete lelki gondozására megindított, adományokból élő újságnak micsoda 12 elmúlt esztendő: az megérti, hogy hálát kell adnom az Urnak rám áradott jókedvéért.

Jelentékeny köteteket tesznek ki a Szeretetenek eddig megjelent számai. Büszke örömmel is nézek végig rajtuk, mert — ugyszólva — minden betűjét magam kezével írtam, még rajzai egy részét is magam rajzol-

gattam. No meg a sok utánjárás! De másfelől meg elkomolyodom, mikor azt mérlegelem: Én Istenem az a sok jó tanács, tanítás, intés, kérés, — nem volt-e sok részben hiábavaló?! Nem mondhatom-é el a szorgalmas madártanítatóval, ki a papagályt éveken át éjjel-nappal tanítgatta, s csak nem volt eredmény, nem mondhatom-é el én is: Oleum et operam perdidi! ami azt jelenti, hogy „az olajomat (a mécses-olajat) s a munkámat is hiába vesztegettem el”.

Ide jegyzem mindenki megnyugtatóására, hogy, meggyőződéseim szerint, nem hiába dolgoztam; a „Szeretet” szeretetet váltott ki sokak szívéből s boldogan élvezem úgy gyülekezeteim híveinek, sőt a környék jó népének is jóindulatát, támogató segítségét, szeretetét, amely, míg minden más téren is megnyilvánul irántam (szívemnek nincs rájuk panasza!) közelebbről a Szeretetenek adományokkal való istápolásában is bizonyosságot nyer. E folyó évnek kezdetén állunk még ugyszólva s ime önkéntes adományokból idestova 1200 korona van már a „Szeretet” tarsolyában.

Hajh szükség is van ám a támogató szeretetre, mert azt hiszem, drágaság dolgában nem igen láttunk még örületesebb világot a mostaninál. A papír, a nyomdafesték, a munka, a legutolsó cinkdarabig, amely az illusztrációkhoz szükséges, mindennek-mindennek borzalmas ára van s a 4000 példányban megjelenő Szeretetenek csak egy havi kiállítás díja 3—4 száz koronát jelent.

Sőt azért is szüksége van a „Szeretet”-nek a kedves olvasók szeretetére, mert el kell

nézniök, — kérem is ezt szépen, — hogy, mivel papir a szükséges mennyiségben egyáltalán nem is áll rendelkezésre, a „Szeretet“ dolga — még nem határoztam el végleg, hogy hogyan is lesz: vagy felényi nagyságban fog havonként megjelenni, mint eddig amilyen nagyságban adtam ki, vagy pedig csak két havonként egyszer a régi rendes nagyságban, de esetleg durvább papiron. Képek pedig lesznek is benne, meg nem is, mert a cink fém és a fém kell a hadseregnek. Most meg év elején a világnak az életében is, meg az én kis életemben is, olyan nagy változások jártak, hogy három számot foglalok össze, hogy husvét ünnepére legyen egy kis olvasni valójuk azoknak, kikhez elküldöm a lelkemet.

„Szeretet“ olvasói nézzétek el ezt is szeretettel!

A XIII-at szerencsétlen számnak tartják, miért, miért nem? Én nem vagyok babonás. Azt reményelem Isten szerint, hogy ez esztendőben jobbra változik ez elzaklatott szegény világnak a sora s akkor lesz papir, lesz cink, lesz minden hónapban rendes formájában „Szeretet“ — s nem 4000 példány jelenik meg majd, hanem kétszerannyi, meg több, mikor az Isten békessége leszáll a világra s az emberiség, mely most hánykolódásában olyan, mint egy medréből kivetődött oceán, régi medrébe visszahömpölyög, akkor majd mindenki boldog lesz és boldogul a „Szeretet“ is régi formában, új virulással.

Addig kérem a kegyes türelmet s a nehéz időkhöz mért segítséget, hogy az ne legyen a „Szeretet“ sorsa is, mint sok más ujságé, melyek — papir s egyéb hiányban — éhen haltak szegények!

Egyházmegye, esperesség.

Persze a magunk egyházmegyéjére a Helyesnagykunságira gondoltam, mikor leírtam a címet. Ha majd az orgonabokrok lila szépsége gyönyörű hámvat von a zöld tájra, ha majd az almafa virága, meg a barackvirág pompásra tarkázza a kerteket s a Tiszamentén, a kiöntések kövérítette réteken, mint keszkenő-szélen az ékes bordűr, millió vadvirág, mezei liliom, piros pipacs tombol a virulás, az élet örömeivel: de szép lesz ez a táj, az egyházmegye Sástól fel Füredig, Szolnoktól be a karcagi határig! Óriási bokréta,

aljára kötve szép eziüst pántlika, a kanyargó Tisza! — S ha a bő zsirral ékesített kunsági mező előbb szép habos zöld selymű buzatakaróval fedezi bé magát, majd meg felveszi a francia arany színével vetekedő szép pirosas arany-sárga ruhát: beh gazdag lesz akkor ez a táj, Magyarország drága szive tája! — S mikor majd utrakelek, az én hivatalomnak tiszte szerint, bejárni 130 ezer embertestvérem lakóhelyét, (nagyobb, mint egy-egy kis fejedelemség, és százszorta szebb nekem!): beh boldog leszek én! Egyik szép kun város után a másik, egyik tiszaparti kis falu után a másik, bádogtetős fehérfalú tornyok, messziről is hívogatók s azok körül mindenütt várnak testvéri szivek: nem cserélnék a kaportalai maharadsával, pedig annak a turbánjában levő ékköve többérő, mint nekem 300 esztendei fizetésem.

Mert, hogy mindent kibeszéljek, mint testvér az ő testvérei előtt, tetszett a jó Istennek felmagasztalni engem arra, hogy mint „első az egyenlők között“ lennék esperese e széles egyházvidéknek, e nagymultu egyházmegyének, amelynek, hogy adjon az Ur a nagy multnál még nagyobb jövőt, ezért epedez ajkamion a buzgó imádság.

A nyomdászom zaklat, hogy arcképemet adjam ki a híveknek, az olvasóknak, emlékeztül. Mit gondol, nyomdász ur? Hisz' ha még cink volna is a kép sokszorosításához, de nincs, hát hol venném arcképemet, ami nincs? Várjonkérem, míg arcom megtelik egy kissé, mert tetszik tudni, ezután nem lesz annyi dolgom, mint eddig volt, míg esperes nem valék, majd egyszer, majd egyszer, nyomdász ur! vagy tán hamarabb elzsirosodnám úgy, ha lapba kerülne ábrázatom, mert hiszen szalonnát takargatna a Szeretembe valamelyik bányámuram, nénémasszony és így . . . hamarabb elzsirosodnám, úgy-e?

Esperesség? — Azt mondtam róla, mikor beiktatódtam ünnepélyesen a nagy tisztségbe: esperesség, ékes korona az ember homlokán, ékes, de nehéz, megnyomja, olykor véresre is kisebzi az ember homlokát.

Esperesség? Olyan nagy elődök nyomdokába lépni, akik előttem voltak e tisztségben? Könyves Tóth Mihály nagytiszteletű uramat még ismerém. Egykor lánc-bilincscsel a kezén, mint magyar nemzet hitvallója várbörtönt ült s Bánki bácsi híres elvis, híres nevezetes Debrecen városából (hol most is rovogatom e betűket!)

elment vala az ő kedves papjához Könyves Tóth Mihály uramhoz, aki is a börtönben, csörgő láncal kezén osztott vala Urvacsoráját a debreceni zarándokoknak — így tartja a krónika. Hát Könyves Tóth Mihály uram — mondok — ki előbb karcagi lelkész s a hevesnagykunsági egyházmegye esperese volt, később debreceni pap, itt hazámban Debrecenben, a papháznál meg-megsimogatta homlokát egy sápadt arcú szegény fakóruhás kis fiúnak. Én voltam az a kis fiu egykor. Tán mint az őskeresztyéneknél a kéznek főretevése által szállt tovább az elhivatás, akkor jegyzett el engem is a sors, hogy annak a nagynevű férfinak egyszer még utódja legyek az esperesi széken? Óh te, ki megerősited az erőtelent és felemeled azt, ki megalázza magát: mely igen felmagasztaltál, én Istenem, engemet!

Esperesség? Székely Károly, az alakra is hangra is hatalmas, tapasztaltsága és tettekben szóló intézkedései révén vezérségre hivatott kunhegyesi lelkipásztor, ő is előttem járt az uton.

Majd jött, mintha az angol mondaná: az a vasszerkezetű ember, Dorogi Lajos. Ki ne emlékeznék reá, széles vállaira, amelyeknek a munkaterhe nem volt nehéz; fényes szemekre, amelyekben a tiszta magyar ész világa sugárzott, erős szavára, drága kedélyére? — A vasszerkezetet az enyészet szörnyű rozsdája megörölte. — Sokszor megállok álmélkodva, bús gondolatokkal, emlékoszlopa előtt: 59 éves volt halálakor, 13 év mult el azóta, még most is élhetne! !

És jött azután, galamb volt a lelke, szava is galambszárny-suhanása, id. Győry Lajos kisujszállási lelkipásztor fia Lajos — s 12 éven át nagy szeretettel kormánykodott. Szeretett, szeretjük s most is szeretjük. János apostol lehetett ilyen ama boldog első keresztyének között. A szeretet választotta őt a tisztségre, a szeretet bocsátotta el, mikor fáradtan menni akart a tisztségből, megismervén az ő idejét, mint a fecske és az eszterág.

Még egy elődöm volt. Csak lett volna az, ha nem rejtené mezőturi sir. Gergely Antalra a né-

haivalóra gondolok. Egy költő a halált úgy ábrázolta: csontalak, bő lepelbe burkolva s kezében siró hegedű, amelynek zenéje a földi élet gyászát s az örök élet üdvét szívszakgató melódiában egyszerre zengi ki. A más világból sir felém Gergely Antal hangja zenéje — s mint foszló ködgomoly, elém lebben egy-egy pillanatra az örökévalóság mélyéből daliás alakja. Aztán . . . átveszem a Hevesnagykunági egyházmegye pécésényomóját, rávetem kezem a földre, meg a munkára . . . Isten nevében, elindulok rendeltetésem pályautján . . .

Mik a terveim, amelyeket valósággá akarnék tenni Isten kegyelme után: máskor írom le. Minden esetre szeretném lelkemhez kapcsolni — ez tervem és vágyam! — a vezérlésemre bizott 130 ezer embertestvérem szívét-lelkét. A lelkigondozás módja feltalálójának kiáltott ki ezelőtt egy évtizeddel egy munkásságomnak hódoló ujság . . . No mutasd meg, mit tudsz, én lelkierőm, most, mikor 13 ezer embertárs helyett (ennyi ref. hívő van Kisujszálláson!) épen tizszer annyi lesz ezután reád bízva. Roppant nagy cél, roppant magas pálma! — De van-e olyan nagy, olyan magas, hogy ahhoz a magasságban lakozó nagy Istennek kegyelme fel ne segítene?!

Az esperes-elődökről én is, mint ember, feljegyeztem egyet s mást, most itt s máskor másutt; hogy felőlem mit jegyeznek fel majd az emberek, kevésbé érint ez, mint inkább ama másik, hogy mit jegyez fel felőlem az Ő könyvébe a tetteinket vigyázó mindenható Isten.

Hevesnagykunsági egyházmegye gyülekeze- teiben lakozó hívek, addig is, míg felétek mennék, közöttetek járnék, falaitok közt megállanék, fogadjátok szívem szerint szóló köszöntésemet, áldás kívánataimat. Ha irok olvasátok el; ha szólok, hallgassátok meg; ha a lelkem felétek közelit szeretettel, vissza ne verjétek!

A mi Urunk Jézus Krisztusunk kegyelme legyen mindnyájan tivéletek: ezért imádkozik

az új esperes, a régi szerkesztő.

Március 9-én szombaton este — kétszer egymásután megismételt programmal — estélyt rendez elsősorban jólékonycélra — rokkantak, hadiárvaik javára — a kisujszállási ipartestület. Aki egy kedves estét akar szerezni magának s szeretteinek, ne mulassza el megjelenni a változatos szép műsort ígérő estélyen, áldozása által nemes célt is mozdít elő.

Tiszteletbeli egyházmegyei gondnokunk Dr. Tóth János belügyminiszter.

Arcképét a nagyméltóságú férfinak — úgy emlékezem, hogy még első évfolyamában a „Szeretet”-nek közreadtam. De hiszen e kép nélkül is ismerjük magyaros szép arcát, szomszéd testvérváros: Turkeve szülőtte, itt jár keresztül városunk utcáin, mikor országos nagy gondjai közül néhány órára haza szabadul ujulni a szülőföldre, a kevi határba, kedves mezei palotájába.

Most midőn a felséges király kegye, meg az ő tulajdon érdemei Isten kegyelme után, nagy

tünő nyugodtsággal figyelt, együtt most is élő tanuló társaival: Dr. Tóth Kálmán ügyvéd s Illéssy István járásbírósi hivatalnok, uraimékkal. Ő im, Isten után vitte sokra, király után következő nagy urak sorába emelte a sors hatalmas Ura, akiről olyan ékesen tud tanítani, mint a legékesebben szóló pap. Emlékezünk reá, mikor egyházmegyei gyűléseinket szeretettől rezdülő hangon így kezdődő szavakkal nyitotta meg: Kedves Atyámiai! . . .

A másik történet részben magamról is szól. Kunmadarason voltunk traktuális gyűlésen. Ő volt a gondnok, a kegyelmes ur. Mikor a köznapi

VEGH ZSIGMOND (orosz fogságban)

MÁRTA KÁLMÁN (Sövényfalván)

hősi halállal halt katonák.

magas polcra juttatták, mert hiszen belügyminiszteri méltóságra emelkedett: leirok itt egyetmást ő felőle. Igaz tisztelet, nagy szeretet van szivemben most is, míg betükbe öntöm gondolatimat s mindenkor is — s ezzel így van a Nagykunság minden lakója.

Az egyik dolog, miről írni fogok az, hogy a mi dicsekedésünk, Kisujszállás dicsekedése is az excellenciás ur, akiről mint egyházmegyénknek is egykori gondnokáról, most tiszteletbeli gondnokáról, örömmel írok. T. i. ő a kisujszállási gimnáziumnak volt egykor növendéke, Győry Lajos volt esperes, akkori kisujszállási gimnáziumi tanár tanítványa. Szelid uri gyermek volt. Boldog idők, mikor még a gyermek ifjúkor játékait játszotta vagy a gimnáziumi tanórákon a nála későbbi korában még inkább fel-

istentisztelet beveződött s az egyházmegye elnöksége: esperes és gondnok, kimentek az Urasztala mellé, a figyelmes kunmadarasiak egy-egy szép nagy piros bársonyszéket készítettek ki az elnökök számára. A gondnok, Dr. Tóth János ur, el akarván foglalni elnöki helyét, nem ült le a piros bársony székbe, alig észrevehetőleg félre tette azt onnan, szerénysége nyert ebben is kifejeződést — s egy közönséges nádfonatu székre elülvén, kezdte a szót: Kedves Atyámiai! . . .

Én mint fürgé jegyző, észrevettem a dolgot s fél is használtam az ünnepi ebéd asztalánál mondtam tósztomban, ezt mondván: „Elhárította ő méltósága a gondnok ur a piros bársony széket magától, lesz még idő (adja is az Isten, hogy legyen!), amikor nem hárithatja el”. A prófé-

ciám valóra vált, miniszteri bársonyszékben ül már a mi nagy jóakarónk, a mi nemes pártfogónk, akinek az a legnagyobb öröme, ha másnak örömet okozhat. Ezért is magasztalta őt fel nagy dicsőségre a tetteinket — azok indító okaival együtt számon tartó nagy jó Isten; ezért ékesítette meg ezt a jólelkű embert olyan nagy országos méltósággal. Meg tán azért a sok gyászért, amelyek a szivén átmentek, édesanyja, atyja, minden testvére rég elment utolsó nyugalomra s nemrégiben a nemes uri hölgy, hitvese is követte a sirba egyetlen szép kis fiukat: ezért adjon neki még ezer örömet az égi kegyelem földi méltóságában s meglevő élő szeretteiben és azok boldogságában.

Amerikai magyarok.

Sokszor keresztül száll a gondolatom a roppant óceán felett, Amerikában levő véreinkhez, önmagukat száműzött magyarokhoz, kivált református magyarokhoz. Mi most a soruk, mikor Wilson elnök minden dühét, minden fiúkját ellenünk viharozza? Készítik-e ők is a töltényt, a fegyvert, mely talán a testvérüket teríti le itt Európa vérelöntötte harcmezőin?

Ugy szeretnék átizenni hozzájuk valamely szikránál szikrább táviróval s akárhogyan dörög is az óceánt felborzó nagy vihar, hadihajók kiürteinek tülkölésén, kürtőinek pöfögésén, óriás kerekeinek zakatoló zugásán túl kiáltani: Jertek haza, mihelyt kiderül a hajnal reánk, négy esztendő nagy éjszakánk után! Itthon is van már pénzkéresetre mód, csakugy, mint ott, vagy tán még ugyabban. Megfogytunk itthon, temetőkkel mérjük a halottak számát: Szerbiában meg a Kárpátok közt és mindenütt, mindenütt, sok tartományokban. Jertek haza, itt nem néz benneteket alávaló gépnek a Jenki, hanem nézünk itthon titeket rég elvesztett, ezerszer megsiratott, mindig várva-várt édes testvéreinknek. Mégis csak jobb tán a testvéri méltóság, mint oda künn a hitvány páriaság? Jertek haza! Református pap-társaim, kik igyekeztetek megőrizni odakünn magyarnak a magyart, hithűnek a sok kálvinista testvért, gyűjtsétek össze nagy csoportba őket, mindenikötök egy-egy Zorobábel, Esdrás, Nehémiás legyen, — vezessétek vissza őket szép, drága Magyarországra, hol még a bölcsőjük ringott, e földre, melynél gyönyörűsebb hely nincsen. Roppant hajókon nemzetiszin lobogónk

lengjen, a visszatérők sok-sok ezre Hymmust énekeljen és sirjon örömeiben az is, aki megjött, az is, aki várta, s hozzunk szebb jövődőt bus édesanyánkra: mi magyar hazánkra!

Jobb itthon a hadikenyér is, mint odakünn a lánglisztből készült, amelyet kanadai gabona ad!

Bujdosó magyarok.

Bujdosó magyar nép,
Nagy Amerikába,
Hogy jutunk majd vissza innét
Szép Magyarországra?

Széles az óceán,
Tornyot vet a habja.
Szegény ember azt se tudja,
Hogy megyen át rajta?

Mikor ide jöttünk,
Könnyebb volt a terhünk,
Könnyű most is az erszényünk,
Nehéz a keservünk.

A lelkiünk ott senyved;
Emitt meg a testiünk;
A falat is sir a szánkba,
Mit kinnal kerestiünk.

Szüülőhazánk, hallod,
Tehozzád kiáltunk,
Ölelj vissza szerelmeddel
S ezerszer megáldunk.

Nem vagyunk mi „hitvány,
Hazátlan bitangok”;
Sirva omiunk karjaidba,
Csak halljuk a hangod.

Anyai emlédet
Minek adod másnak?
Rossz a dolga az édesnek,
Jobb a mostohának.

Ha kitagadnál is:
Csak haza találunk,
Ha az ajtódat bezárod:
A küszöbön hálunk.

Álmodban is lássad
Kulesolt kezeinket:
Édesanyánk, szülő hazánk,
Ölelj haza minket.

(Amerika.)

Baja Mihály.

Jönnek a vándormadarak.

Még nem az eszterág és nem a fecske; ám ennél sokkal drágábbak azok, akik jönnek: fogságban-rabságban, nagy Oroszországban elgyötört mi szegény fiaink. Mint több helyen is emlitem ujságomban: itt Debrecenben írom a cikkeket, ezt is íme! Tegnapelőtt — azok beszéltek, akik látták őket, akik kezét szorították velük, akik örömkönyt sirtak érkezésükön! — 1700 orosz fogságból szabadult magyar katona érkezett ide Debrecenbe. Óh beh gyönyörű, de boldogságos jelenet lehetett, mikor megérkeztek; de szerettem volna szót váltani velük: merre jártak, mit szenvedtek, jönnek-e a többiek is? — Ugy mondják uton van még vagy 4000, Galiciában meg ezrek és ezrek állanak felülvizsgálat alatt. Aztán . . . jönnek a vándormadarak!

Már a mi városunk piacán is kezét szori-

tottam egy halvány emberrel, orcájára van írva 33 hónapos nagy szenvedése, hazája után lett siró epedése. Istennek hála itthon van már! A vasuti állomásunkhoz kimenet is találkoztam egy másikkal. Ifju ember volt, de nagy szakállá, meg a fogság iszonyata, menekülésének borzalmai szinte megöregítették. No majd megifjul itthon édes anyja, testvérei szívének melegétől. Orosz fogságból jött mind e kettő: jönnek a vándormadarak!

Przemysl várának volt parancsnokai: Kuzmanek és Tamássy tábornokok is haza érkeztek immár. Így lesz ez most már nap-nap után, most egyik, majd a másik házba nyit be valaki, aztán felszakad az örömsikoly, hull az örömköny, elfeledjük még azt is, hogy aggódtunk és busultunk valaha.

Csak, szinte imádságot szeretnék írni, hogy magam is imádkozzam s velem azok is, akik olvassák ez írásomat, mikor azokra gondolok, akik messze ezermérföldes távolságból hazafelé bolyonganak. Van-e betevő falatjuk? Hidegek-e az éjszakák? Nem járnak-e nagy farkákban a szibériai farkasok, esattogó fehér fogakkal? Sáros-e az ut, fagyos-e az ut? Kisebesedett-e a lábatok? Halavány-e éhségtől az arcotok? Jertek, jertek, siessetek! Sebteket bekötözzük; amink van asztalra tesszük, mindenünket néktek adjuk. Jöjjetek, vándor madarak!

Siessetek! Mert egynek az édesanyja nagyon beteg, addig szemét le nem zárja, míg nem látja kedves fiát. Siessetek, március lesz, titeket vár szép Kunhatár. Jöjjenek meg mind azok is, kikről azt hittük, elestek, ki Oknánál, ki meg fentebb. Hadd lássuk meg, hadd tudjuk meg, miben sokan kéteskedtek, hogy még mindig vannak csodák. Hiszen én már beszéltem is oroszföldről megszabadult ifjuval, kőről azt hittük, hogy régen-régen el is porladt. Láttam édesatyja könnyeit, mikor zokogva ezt mondta: „Íme az én fiam meghalt vala, de feltámadott“.

Jöjjetek, vándormadarak!

Ha nem találkozom írásban kedves olvasóimmal addig, míg a virágvasárnap pálmalombok lágy rezzenését lelki önömmel hallja, keresztfa ácsolását irtózatot látja a lelkünk s Krisztusnak felszakadt sirjánál a szent diadalom érzetével állunk képzeletben: kívánok mind azoknak, kik e sorokat olvassák, idvességes Virágvasárnap, Nagypéntek, és Husvét ünnepet!

Bittner-falu (Ujváros).

Van Kisujszállásnak egy városrésze az erdő felé esik, az viseli a fentírt nevet, az elsőt a népszája szerint, a másik hivatalos elnevezés. Szép piros fedelű házaeskák állanak ott, új keletiek, Szekeres mérnök uram cirkalma szedte őket rendbe. A házak közepette van egy üres tér, a telkeket elárúsító Bittner Kovács Lajos testvérünk ingyen adománya, 900 kvadrátnyi terület: ki találná ki, mi célra adta azt az ekklézsiának a jókedvű adakozó? Ide írom: iskolának, imaháznak. Nini, hát ilyen ember is van még a világon, aki efajta célra adogat? És pedig az a fentnevezett jó ember azt mondta a múlt szombaton, hogy, ha az a 900 kvadrát kevés volna, még ad is hozzá, sőt ha megindítjuk az ügyet, még 5000 koronát is adományoz a nagy célra.

Ezt én a prebytériumnak, mint elnök bejelentettem s kértem, hogy indítsuk meg az ügyet.

Mert:

Ugy volt a dolog, hogy valamely napon súlyos beteghez hívtak az Ujvárosra. Kemény hideg volt, zugott a legkeményebb szél a vasuti töltés felől, márhogy észak felől. De, mikor egy beteg kíván vigasztalást, megyek, ha vasmaeska és balta hull is a fellegekből. Megérkezem, tömve volt a szegény beteg hajléka ájtatos emberekkel: énekeltünk, imádkoztunk.

A szegény beteg megnyugodott szívében, mintha testi kínjai is enyhültek volna. (Azóta már végleg megnyugodott szegény Rácz Jánosné! Áldott legyen a nyugalma!) Az ott levőktől elköszönésemkor, elgondolkoztam: Én Istenem, nem kellene-e nekem ezer dolgom-gondom mellett is ki-kijönni ide istenitiszteletet tartani ezekkel a buzgó jó emberekkel? De hol! Hát egy kegyes asszony rögtön ajánlkozott, hogy ő akár butorait is kirakja a szobájából, ott majd összegyűlünk tisztelni, áldani az Urat. De hát egy szoba szűk, kicsi hely. — Építsünk ott valahogy egy nagyobb termet, amely imaház lenne, ha az kell s egyszersmind iskolának is jó lenne az ottan körüli gyermekeknek. Ezt mondtam el a presbyterium gyűlésében, hol meg is bizatott az elnökség, hogy e dolgot indítsa meg. A réti pusztán már van az iskolateremben kis orgona, harang is zug a puszta felett... a baptisták is tudtak imaházat építeni: 30—40 ember az egész gyülekezetük s mi 13 ezer ember nem tudnánk annyit megtenni, hogy a készen lévő területre, a

készen lévő 5000 koronát kipótolva adományainkkal, — nem építhetnénk hamarosan egy imaház felét: másik 5000 korona kellene hozzá s rendbe jönne a dolog.

Azt gondoltam ki magamban, hogy, ha másképp nem sikerednék a kérdés megoldása, magam megyek el egy-egy nagy vagyonu embertársunkhoz — s kérem, hogy Istentől bőségesen vett javaiból juttasson valamit a nemes célra. Mint máskor is irtam már erről, itt Debrecenben, hol irogatok e percben, — van egy templom, egy kegyes pár ember hagyatékából épült fel s mai napig is: Szombathy—Veres-marti templomnak hívják az istenes adakozók örökre emlékezetben maradó nevével.

Aki szent célra elvonhatna filléreiből-koronáiból valamit, vagy végrendelkezésnél valamely szentséges célt keres, jusson eszébe mostani irásom, meg a Bittner-falu.

Tiszaroff és lelkipásztora: Németh Vince.

Arcképét szerettem volna közzétenni a kisujszállási hívek által egykor a mi gyülekezetünk számára megválasztani óhajtott lelkészársnak, de hát szóba se állanak most a lapszerkesztővel a budapesti cinkográfus urak, akik a képek sokszorosításához készítik a rézöntvényeket. Majd, ha vége lesz a háborúnak! — mondják ők, akkor lesz majd ércöntvény s így kénytelen vagyok én is azt mondani, hogy újabb kép majd csak a háboru után kerül ujságomba. Ezért mondtam fentebb, csak ennyit, hogy szerettem volna közzétenni a fentírt lelkészárs arcképét. Pedig sok ház falára kiakasztották volna nálunk még ma is szép keskeny arany rámban az egykor annyira kedvelt segéd- és helyettes lelkészünk ábrázolatát.

A kedves emlékü tiszamenti ekklézsia Tiszaroffi kis templomának képét már közöltem volt; a paplak pedig, hol gyermekeim születtek, itt van fényképben házam falán, szemeim előtt szüntelen, az ekklézsia hívei, a kis falu lakói pedig itt vannak a lelkemben-szívemben. Tán még most is rendre el tudnám sorolni őket nevük szerint, hiszen egykor még a porban játszó kis gyerekeket is mind ösmertem.

Sok emléket szeretnék irásomban feljuttítani most, midőn egykori ekklézsiám felől vetek papirra egyet-mást.

Ott kezdtem irogatni a kis vallási iratokat minden sátoros ünnepre: Husvét, Piünköst stb. címmel, el is kapkodták mind egy szálig jó hivatásaim. Ott harcoltam meg a harcomat a kegyeskedő, de más emberfiánál egy cseppel se jobb baptistákkal (a főprófétát is rajtakaptuk egyszer, hogy elemelte a más szénáját!); minden beteget meglátogattam ott, minden halottat kikisértem a temetőbe s énekeltünk a gyermekekkel azóta se hallott szépségű összhangos énekeket. De hálás is az a gyülekezet, a legesekélyebb lelkeszi munkálkodásért is. Ott laknak a híres roffi urak áldozatkész nemes szívi emberek, kik közül egy elhalván: Roffi Borbély Sámuel ur, — 500 pengő forintot kapott a temetésért Könyves Tóth Mihály esperes uram, amely összeg mai ötszörösénél is többet ért vala akkor. Én is kaptam még ott konfirmációi oktatásért egy uri családtól egy fejős tehenet borjastul, a másiktól egy kihizlalt sertést, minden Urvaosztáskor egy gyönyörű kenyeret s egy-egy hektoliteres hordó bort, de mindezek, meg az elő nem számlált többi kedves adományok mellett pl. hogy egyszer szegénységem idején a kamara csodamódon megtelt tele zsiros bődönökkel, oldaiszalonákkal s mi egyébbel — leg-többet ér nekem az a szeretet, amelylyel vannak ma is irántam, pedig már 16 esztendeje, hogy onnan elkerültem.

Ennek a kedves ekklezsiának papja most Németh Vince szolgatársam. Szép csengő szava játszva megtölti a fehér falú templomot. Boldog ő ott hitvesével, kis gyermekeivel, becsületben tartják, mint Ur szolgáját. Sok jóra vezérli ő ott a népet. Tavaly is a reformáció ünnepe táján templomi ünnepélyt rendeztek, közreműködtek azon többen a helybeli előkelőség-ből s gyűlt az adomány Isten dicsőségére, az anyaszentegyház erősítésére. Többen tettek nagyobb alapítványt jobb móduak s a szegényebb rendű emberek is letették áldozatkészen az ő siklusaikat és dralmáikat, akarván vinni az ő ajándékaikat az oltárhoz.

Ezekért áldja meg Isten azt a kicsiny falut, azt az ekklezsiát, hol 26 évvel ezelőtt mondtam el szólásomat Isten ama szent igéjéről: „Én semmivel sem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csakhogy elvégezhessem az én futásomat és a munkát, melyet vettem az Ur Jézus Krisztustól“. Vajjon megtartottam-é, amit szoltam?

Áldja meg az Isten ama gyülekezet prédikátorát, tanítóit, minden vezetőit, nemeslelkű nagyurait s utolsó szegényét . . . Kedves, feledhetetlen roffiak, én ott lakó feleimért, multam szép emlékeiért, minden jól kívánok tinéktek!

Baka Antal elhunyt tanítónk emlékezete.

Arcképet már nem adhatunk közre, nincsen érc, mibe véssük érdemeseink arcvonásait, majd a jobb időben. Emlékiiket bevessük hát a szívünkbe.

Igy annak emlékét is, aki gyülekezetünk tanítója volt. Emlékezetet érdemel, mert tanító volt, Isten országának munkása; sok ideig a hadrakelt s később hősi halált halt Nyitrai István kántor helyett helyettes kántor is. Hideg templomban végig énekelni az istenitisztelet énekeit, zugó szélben, fagyos télben végig az utcákon s künn a temetőben a halotti énekverseket: nagy dolog az! — Énekelni előbb, aztán füledt levegőjű szűk iskolateremben tanítani! Aki e nehéz dolgot nem próbálta soha, annak nincs arról fogalma, hogy mi ez? — Ám a tüdő is megérzi a sokat: szegény Baka Antalt eltemettük.

Nemcsak tanító volt, de hitves és négy gyermek atyja is. S most: árva a család. Nemcsak tanító s családfő, de iparkodó, munkás, küzdő ember is volt. Mindezekért emlékezetet érdemel. S mi lőn a sorsa? A koporsó, a szemfedő ma drága. Szegény családot a családfő betegsége kimeríti egészen. Egy nemes tett feljegyzésével zárom e szomorúságos irást ő felele: az egyház mindent adott, amit adhatott, díjtalanul s még 400 koronát, de ez kisebb dolog, a nagyobbik az, hogy tanítótársai a maguk csekély javadalmából összedakoztak másik 400 koronát. Így illik nekünk betölteni a nagy törvényt és így: a mi tisztinknek kötelességeit.

Isten takarja be porát-hamvát az Ő vete-ményes kertje hív munkásának és segítse meg árva családját . . . azt az ifju katonát is, ki nem állhatott meg édes jó atyja ravatala mellett.

A béke.

„Csinálj háborút, ha békét akarsz” mondja egy latin példaszó. Ami nem azt jelenti, hogy akkor nincs is béke, ha előbb nem volt háború: még nem is az erőszakos emberek ama gondolkodását fejezi ki, hogy ha békére, hallgatásra, elhallgatásra akarod rászorítani ember-társadat, akinek felfortyanó indulata árthatna féltve őrzött renomédnak, mi egyebednek: ronts neki amugy háborusan s kész a béke, mert az sokkal gyöngédebb, semhogy sokáig izetlenked-nék veled. Hanem e percben, szerintem, azt jelenti, hogy béke után nagyon jól esik a háború. Jaj Istenem, belj jól esnék, ha már megvolna. De ha szinte maholnap azzal köszöniünk is egy-másnak az „Adion Isten jó napot” helyett, hogy „Mikor lesz már béke?” — hovatovább kevésbé tudunk felelni biztos válasszal e köszöntésre.

Mert igaz, hogy Ukrániának sikerült már e nehéz kérdésen átugrálnia, mert velük már volna valamilyen egyességünk; az is igaz, hogy Buftéában, vagy hol? egy oláh generális, Avarsku próbálja befogni kiküldötteinket ígérve tyukot kalácsot, de nagyon szívesen el akar-ván ragadozni egy néhány gyönyörű erdélyi vár-megyét, koronánk peremén ragyogó gyémántjainkat; az is igaz, hogy Trockij-Bronstein jönne a kókler békeiratot aláírni Bresztbe, de csak elakadt a különvonatja ebadta kóklerjének (vonatja előtt ott fekszik egy néhány tekeres angol-arany): . . . mindez kedves olvasók még mind nem béke! Mert a szláv embernek, amilyen az orosz is, két tulajdonságát jelölte meg előttem egy szin-tén szláv rokonságu embertársam: az egyik a kegyetlenség, a másik a ravaszság. Hát ez utóbbtól félttem a békét, még akkor is, ha már megszáradt is a tinta a békeokmány aláírásain.

Meglesz-é, nem lesz-é hamarosan, egy kínai regével szeretném megfejteni, mely szerint az ég s föld Urának Buddha urnak kezéből úgy el akart repülni valami pártos szellem, hogy Buddha keze ne érje utól. Ki is ugrott s repült, el is jutott a világ végén is tundra. Megnyerte a fogadást látszólag, de csak látszólag. Ugyanis annak jeléül, hogy a világvégén túl, tehát Buddha-isten hatalmi körén kívül jutott, — az ott levő öt rózsaszínes oszlopra rákarmolta, hogy: Itt voltam! S ezzel visszarepült szellemszárnyain Buddha-istenhez, jelenteni, hogy túl volt az ő kezének hatalmán. Buddha-isten ekkor szólt: „Jaj,

de fáj a kezem!” — Miért? kérde a szellem. „Azért — felelt az ég és a föld ura — mert meg-karmoltad”. S megmutatá öt ujját — öt rózsaszínes oszlopokat, amelyekben a szellem ezen írása volt olvasható, véres karcolással: „Itt voltam!” Tehát a világ végén túl is ott van az Isten keze.

Ebből azt akarom kihozni, hogy ott van Isten keze Szentpétervárott, Londonban, Nyujorkban — a Trockij szívében, a többi bolseviki szíve táján, a vörös gárda indulatát is tudja forgatni, ha kell a mindenütt jelenvaló Isten. S ha az ő szívöket békére nem fordítaná, hát akkor felragyog a mindenütt jelenvalónak világsorsát bíró roppant ereje a németek kardja élén, ott lesz Ő és megcsinálja a békét Ő, a békességnek nagy Istene, ha százan, meg ezren, meg száz-ezren ellenzik is, nem csupán ez a három vér-kóstoló: Lajd Dsaads, Uilszn és Poenkáré.

Óh be másképen zengene, ha béke lehetne akkorra, virágvasárnapi énekünk, mely ezt mondja:

A nagy király jön

Hozsánna! Hozsánna

.

Békességet hoz népe javára . . .

Áldott a ki jött az Urnak nevében!

És zugna, mint a harsogó vihar husvétii énekünk:

Győzedelem, győzedelem

Ellenség meggyőzetett . . .

Bizony olyanok lennénk, ha béke lenne, mint a halálból feltámadottak, új, dicsőséges boldogabb élet venné kezdetét a világon — a békét egyedül előhozható Isten kegyelme által — aki-nek bizony minden villanó kard, minden előre szegült szurony isteni szívét karcolja meg, mitől a mindenütt jelenvalónak, a gyermekeit nagyon szerető mennyei Atyának nagyon fáj a szíve . . . ezért hát meg kell lennie a békesség-nek mielőbb, az Isten által s a béke nem Brest-Litovszkban vagy más földi városban, hanem az Égben fog megköttetni, elvégeztetni.

Az ipartestület által rendezendő március 9-iki estély sorsjátékkal is egybe lesz kötve. Nyere-ménytárgyakat a jótékony célra tekintettel kérve kérünk. A sorsjegyeket ifju leányok fogják áru-sítani. Aki vesz sorsjegyet, egy hadiárván, vagy rokkant katonán segít.

A. B. F. R. A.

Halottaink 1917 dec. 1-től 1918 febr. 28-ig (Kisujszálláson).

	Halálozás napja:	Temetés napja:	Név:	Kor:	
1917	dec.	2.	4.	Szabó Róza, Szabó György és néh. Monoki Juliánna leánya	7 év
"	"	5.	7.	Kémeri Juliánna, özv. Farkas Józsefné	78 év
"	"	6.	8.	Galambos Rozália, Balogh Sándorné	53 év
"	"	7.	9.	Szántó Zsófia, özv. Duli Mihályné	84 év
"	"	9.	11.	Janó Mártha, Karakas Pálné	72 év
"	"	9.	12.	Farkas Ágnes, özv. Varga Károlyné	62 év
"	"	11.	12.	Vida Erzsébet, Vida Albert és Nyitrai Zsuzsánna leánya	13 év
"	"	13.	15.	Mészáros Mihály, földm.	78 év
"	"	15.	17.	Vigh Mártha, özv. Oros Miklósne	73 év
"	"	18.	20.	Nagy Erzsébet, G. Nagy Istvánné	43 év
"	"	21.	23.	J. Molnár János, gazd.	62 év
"	"	20.	22.	Márta Eszter, Márta István és Német Eszter leánya	21 év
"	"	23.	25.	Kereszteletlenül elhalt leánya Mészáros Erzsébetnek	4 nap
"	"	24.	27.	Eszenyi Eszter, B. Rázsó Andrásné	81 év
"	"	24.	26.	Molnár Rebeka, özv. Szücs Lukácsné	68 év
1918	Jan.	2.	4.	Vas Róza, Vas Ferenc és Molnár Róza leánya	4 $\frac{1}{2}$ év
"	"	3.	4.	Kis G. Zsófia, özv. Szilágyi Istvánné	73 év
"	"	7.	8.	Gaál Emilia, Gaál Sándor és Szilágyi Erzsébet leánya	2 $\frac{1}{2}$ év
"	"	10.	11.	Vida Eszter, Vida Gábor és T. Nagy Eszter leánya	7 év
"	"	11.	13.	Mészáros Ilyés, kékfestő m.	59 év
"	"	13.	15.	Janó Albert, Tóth Gy. Juliánna férje	63 év
"	"	15.	17.	Oláh Mártha, özv. Szöllősi Mártonné	84 év
"	"	19.	20.	Baka Antal, ref. tanító	52 év
"	"	20.	22.	Arva Juliánna, Márta Lajosné	65 év
"	"	21.	23.	id. Kurucz István, földm.	72 év
"	"	23.	24.	Monoki Lajos, Monoki Lajos és Szentpéteri Margit fia	4 nap
"	"	23.	25.	Csányi Teréz, Dávid Sándorné	42 év
"	"	24.	25.	Komáromi István, földm.	74 év
"	"	24.	26.	Gönczi József, Csillag Klára férje	66 év
"	"	24.	26.	Varga Zsófia, hajadon, szakácsnő	52 év
"	"	24.	26.	Oros Eszter, Molnár Andrásné	61 év
"	"	23.	25.	Bugyik Bálint, napsz.	80 év
"	"	25.	27.	Vitális Emilia, Vitális Albert és Vatai Rozália leánya	2 év
"	"	25.	27.	Kurucz Eszter, K. Farkas Mihályné	71 év
"	"	23.	26.	Csathó Eszter, Farkas Károlyné	42 év
"	"	26.	27.	Vukovics Natália, Dénes Péterné	36 év
"	"	28.	29.	R. Kovács Sára, Oros Istvánné	71 év
"	"	28.	30.	Darvas Gyula, szab. katona	21 év
"	"	30.	febr. 1.	Láposi István, szabó m.	68 év
"	"	28.	" 30.	Zsifkovics Sándor, gazd. szerb. internált	52 év
1918	febr.	4.	6.	Oros Eszter, Vig Gyuláné	69 év
"	"	5.	6.	S. Nagy Erzsébet, Kovács Kálmánné	38 év
"	"	6.	7.	Cs. Kis Róza, Cs. Kis Péter és Horváth Krisztina leánya	5 év
"	"	8.	10.	Bikki Mihály	62 év
"	"	8.	10.	Csabádi Imre	25 év
"	"	9.	11.	Kui Kálmán, Kui Lajos fia	9 hó
"	"	10.	12.	Pocsai Erzsébet, Pocsai János leánya	9 év
"	"	11.	12.	H. Nagy András	76 év
"	"	12.	13.	Márta Juliánna, Márta Péter leánya	9 év
"	"	12.	14.	H. Nagy Terézia, hajadon	20 év
"	"	13.	14.	Oros Mária, Oros Miklós leánya	2 $\frac{1}{2}$ év
"	"	13.	15.	Kása Juliánna, Bör Mihályné	41 év
"	"	14.	16.	Fekete Albert	83 év
"	"	14.	16.	Zsoldos János	78 év
"	"	15.	16.	Kurucz Mária	45 év
"	"	15.	17.	Tóth Pál	50 év
"	"	16.	18.	Deme Klára, Vatai Istvánné	59 év

1918	febr. 18.	19.	J. Kovács Mártha, Rácz Jánosné	51 év
"	" 18.	20.	Csipő János	59 év
"	" 20.	21.	Bagyik Lajos	76 év
"	" 21.	23.	Rácz Mártha	67 év
"	" 21.	23.	Monoki Balázs	78 év
"	" 23.	24.	Gy. Varga Katalin, özv. Bakos Lajosné	82 év
"	" 23.	25.	Ari Máté	74 év
"	" 24.	25.	Szigeti Margit, hajadon	20 év
"	" 25.	27.	Lukács Márton	72 év

Szentpéteri Mihály, agg keresztyén testvérünk, aki körülbelül egy esztendeje Békés-
esabán lakott fiánál, a múlt év november 19-én 92 esztendőskorában elhunyt hirtelen halállal.
Áldott legyen a pihenése!

Kegyes adományok a »Szeretet« céljaira:

Szilágyi Lajos	4	Alexander Zoltán	özv. Polgár Józsefné	
Balogh Lajos (Kunh.)	4	(Kunhegyes)	(Törökszentmiklós)	10
Szatmári István gazda	10	Fekete Lajos	id. Oros András és neje	2
Székely Józsefné (Karczag)	4	Kovács István (Rét)	Nyitrai Endre jegyző	10
M. A.	4	Kovács Róza	Janó Sándor	3
M. F.	4	Ari Erzsébet	Finta Imre	2
Kudlik Mátyás	10	Dr. Nagy Sándorné	Holländer Ignác	2
Csegei László	10	özv. Gellértfi Lőrincné	R. F.	2
Farkas Lajos tanya	2	Urbán Lajos	N. N.	10
Dr. Tóth István	2	Holló Ede	Németh Józsefné (Kunh.)	2
Lábas Lukács	5	özv. Jónás Mária	Dózsa Istvánné	2
Pocsai Mihály	1	(Kunhegyes)	Selyem Géza	3
Molnár István (Piski)	6	Singer Mór	Dr. Mészáros Imre	
Oros Jánosné	1	Kőszegi Péter	(Abádszalók)	5
Pálfi Zsuzsánna	1	Dobrai Eszti (Karczag)	Balácsi Mihályné (Eger)	4
id. Kiss Bálintné	3	Alföldy Margitka	Delmár Gyula harctérről	5
B. Takács József	1	(Törökszentmiklós)	Török Vince ref. lelkész	
Mikola István (Török- szentmiklós)	10	Hornyák Jánosné	(Karczag)	4
Vida Illyésné	2	(Karczag)	Kelemen József (Kunh.)	5
Tóth Péterné	1	Kelemen Kálmán	Barta Péter	2
Vida Sándorné	2	Balogh Dániel (Kunh.)	Z. Kovács István	2
Máté N.	2	Hamary Károly	Csipő Károly	2
Ari Ferencné	3	Madár Ármin	özv. dr. Nagy Jánosné	20
Barla Sz. Irma	4	Farkas István (Ujváros)	Marjalaky Vilma	
Barla Sz. Margit	4	Rab Benjámín	(Tiszaroff)	10
Egy valaki	3	(Tiszaföldvár)	Szabó László	6
Rázsó András	1	Rab Kálmánné	Dienes Mihály gazda	
Névtelen	— 10	(Tiszaföldvár)	(Kunhegyes)	4
Cs. Nagy Sándor	4	Tóth Károlyné (Óváros)	özv. Szücs Gáborné	
T. Nagy Sándorné	2	Sz. L.	(Kunhegyes)	4
özv. Oros Péterné	5	id. Ábri Imre	Fehér Miklós (Kunh.)	6
Ábri László	2	Farkas Sándor	Varga Lukácsné	2
Bartos Vilma	10	Farkas Eszti (Budapest)	özv. Szabó Andrásné	
D. Nagy István		Schwartz Izidor (Kunh.)	(Kunmadaras)	10
(P.-Écseg)	4	Ari Illyésné (Rákospalota)	Ábri Mihály	5
Zsengellér Kálmán		özv. Tomcsik Jánosné	Máté István kötélgyártó	6
(Kunhegyes)	5	(Zilah)	Varga Jánosné	1
Tóth Gyuláné		özv. Szeremley Barnáné	Vas István (Babó)	2
(Törökszentmiklós)	5	Mészáros Kálmán	Szücs Károly	4
Tóth Sándor (Tiszanána)	5	Pólya Albert	G. Kovács András (rét)	2
Oláh Kálmán (Felsőgalla)	5	Ábri Boldizsárné	Király Gézáné	
Vitáris György	5	Soltész Jánosné	(Abádszalók)	10
K. Kiss Istvánné	5	(Tiszacsege)	Borsos Károly (Mezőtur)	5
P. Vigh János	2	Kun Istvánné	Szilágyi Kálmán	
		Pató Ferencné	(Rákospalota)	10

Pólus Péterné	4 —	Rácz Sándorné	2 —	Szendrey István ref. lelk.	
Nikházi Zsigmond		özv. Kalmár Ferencné.	2 —	(Mezőkaszony)	5 —
(Törökszentmiklós)	2 —	Pap Sándorné	1 40	Geissler Ferenc	
özv. Dögei Illésné		Sallai Sándorné	6 —	főhadnagy	3 —
(Törökszentmiklós)	6 —	Kerekes Sándor	2 —	özv. Mihalovics Sándorné	
Futás Benjámín		özv. Kasza Lajosné	2 —	(Kunhegyes)	3 —
(Törökszentmiklós)	2 —	Szűcs Sándor	2 —	Lengyel Lajosné	
Krummel Róbert	5 —	Tolnai Sándorné	2 —	(Kunhegyes)	5 —
özv. Veress Lajosné	2 —	Györfi Zsigáné	1 50	Kürti Pál	10 —
Tóth Ferenc	5 —	Vas Lászlóné	2 —	Komáromi Istvánné	3 —
ifj. Szűcs Imre	3 —	Módis Imre	2 —	Oláh Kálmán tizedes	
id. Veress János	2 —	id. Tóth Antalné	2 —	(Huszt) és Tóth Lukács	
Szóllósi Róza	2 —	Szabó Ferenc	2 —	nyomdász	10 —
Tapasztó Lukácsné.	2 —	Csáki Lajos	2 —	id. B. Balogh Albert	2 —
Szabó Lukács	2 —	Ádám Lajos	2 —	grf. Waldeck Frigyesné	
Varga Józsefné	2 —	Takács Lajosné	2 —	(Tiszaroff)	20 —
Daruka Józsefné	2 —	Zsengeller Eleonora	2 —	Dr. Porteleky László	
Kun Mihály	2 —	Sass Sándorné	2 —	(Budapest)	10 —
Kiss Gábor	2 —	Szabó Lajos	4 —	Bikó István (Zilah)	5 —
Farkas Lajos	2 —	ifj. Posztós Sándorné	2 —	S. Tóth Jánosné	
Balogh Lukács	2 —	S. Nagy András	2 —	(Kenderes)	1 20
Varga Sándor	2 —	Nagy F. Sándor		Cs. Szabó Lajosné	
ifj. Földházi Albert	2 —	(Kunhegyes)	4 —	(Törökszentmiklós)	2 —
Mihály Sándorné	2 —	Ráski Mihály	3 —	özv. Nyitray Istvánné	10 —
Fodor Sándor	2 —	Darvas József (Kenderes)	2 —	Hadházi Ferencné	
Szarka László	2 —	H. Bana Sándor		(Kunmadaras)	10 —
Kovács István	2 —	(Kenderes)	2 —	Jámbor Lukács	
Szabó Albert	2 —	Kovács Mihály		(Kunhegyes)	4 —
Veress László	2 —	(Kenderes)	5 —	Szentpéteri Lajos	
Munkás olvasókör	4 —	Korik Lujza	20 —	(Békéscsaba)	5 —
id. Földházy Albert	2 —	özv. Zsigmond Istvánné		Ujfalussi András (rét)	2 —
Béres Bálint	3 —	(Kunhegyes)	5 —	özv. Németh Sándorné	
ifj. Jen Sándorné		Szabó Imréné (tanya)	5 —	(Kunhegyes)	5 —
(Tiszanána)	3 —	Szabó Lajosné (tanya)	5 —	Munkásvédő Egyesület	
Nagy Lajosné (tanya)	2 —	Csillag Lajos	2 —	(Törökszentmiklós)	1 —
Frenkel Sándor	15 —	Szász Lajos (Turgony)	2 —	Gaál Sándor	4 —
Toroczky Lajos	10 —	Mihályi Kálmán	2 —	Oláh István és neje	3 —
Mészáros Kálmán	2 —	K. Nagy István	2 —	Balogh Péter	3 —
Kiss Kálmán	2 —	K. A.	2 —	Tóth Lajos (Szolnok)	4 —
Dobozi Andrásné	2 —	id. Pocsaji Ferenc	2 —	P. P.	2 —
Barta Lajos	4 —	Kövesdi kisleányok	1 —	özv. Oláh Lajosné	2 —
Kuliffai József	4 —	ifj. Veress János	2 —	özv. Rácz Miklósné	
Veress Erzsike	4 —	Padrah Rózsika		(Kunhegyes)	10 —
Hajdu Erzsébet	1 —	(Karczag)	3 —	Méri Imre	2 —
Korik Lajos	10 —	Kecze Áron	3 —	Szarka Péter	2 —
Sziky Ferenc	10 —	Daku Albert	2 —	Józsa János (Kunh.)	6 —
Márta Kálmánné	4 —	Győri Margitka		Doma Gyuláné	
Gönczy Sándor gazda	10 —	(Tiszabura)	2 —	(Mezőtelegd)	5 —
Pocsai Illés	2 —	Nagy András	2 —	Károlyi Juliska	2 —
Karinti Sándorné	2 —	özv. Czirják Gyuláné		Polgári Olvasókör	
Farkas István	2 —	(Kunhegyes)	6 —	(Kunhegyes)	5 —
Dikó János	2 —	Berencsy János dr.		Mészáros Lajos gazda	10 —
		(H.-Nánás)	10 —	M. Tóth Sándor	2 —
<i>Turkeviből :</i>		id. Nyikos Sándor és neje	3 —	Albert Márton	5 —
Kitze Lajosné	2 —	Bacsa Imre		Darvas József	7 —
özv. Kupa Árpádné	2 —	(Törökszentmiklós)	2 —	özv. Tóth Sámuelné	5 —
id. Szegő Andrásné	2 —	ifj. Z. Tóth Kálmán		Ari Sándor gazda	4 —
Pójik Sándorné	2 —	és neje	4 —	özv. Márta Lajosné	2 50
özv. Kati Lajosné	2 —	H. Tóth István	2 —	Rab Ilonka polg. isk. növ.	2 —
özv. Szűcs Mihályné	2 —	Z. Tóth Kálmán	10 —	Csoma Márton	5 —
Czeplédi István	3 —	Ábri László	5 —	Pápai Eszter (Varannó)	10 —
özv. Szénási Mihály	2 —	özv. Nagy Sándorné	2 —	özv. Nyikos Sándorné	3 —